

MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
DENNIS MONTEBELLO**

Seduta ta' l-20 ta' Ottubru, 2004

Avviz Numru. 219/2001/1

Avviz numru 219/01DM

Lawrence Zammit

Vs

**Chairman tal-Bord tat-Tmexxija tal-Istitut tal-Istudji
Turistici u b'digriet tat-13 ta' Frar 2002 gie kjamat in
kawza d-Direttur tat-Turizmu**

Il-Qorti,

Rat l-avviz permezz ta' liema l-attur talab il-kundanna tal-konvenut ghal hlas ta' somma ta' disa' mija erbgħa u tletin lira erba' centezmi (LM934.04) bhala danni minnu subiti in segwitu ghal incident li gara fis-7 ta' Gunju 2000 meta waqt li l-vettura nru JAA 302, propjeta tal-attur, kienet ipparkjata fil-kumpless tal-Istitut tal-Istudji Turistici gewwa Pembroke, din garrbet hsara estensiva meta scaffolding tal-hadid - li thalla inkustodit - waqa'ghal fuq l-imsemmija vettura - prevja dikjarazzjoni li ghal dan l-

Kopja Informali ta' Sentenza

incident u konsegwenzjali danni il-konvenut kien unikament responsabbli minhabba imprudenza, imperizja, negligenza u in osservanza tar-regolamenti

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra interpellatorja tas-27 ta' Gunju 2000, dawk tal-ittra ufficjali tal-25 ta' Settembru 2000, u dawk tan-notifika ta' l-att lill-Avukat Generali skond il-ligi, bl-imghax legali mill-25 ta' Settembru 2000 kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut fejn eccepixxa illi:

1 Preliminarjament, l-esponent mhux il-legittimu kuntradittur stante li r-rapprezentanza tal-Istitut ghall-Istudji Turistici hija f'idejn id-Direttur tat-Turizmu;

2 L-incident in kwistjoni sehh minhabba imprudenza, imperizja, negligenza u inosservanza tar-regolamenti min-naha tal-attur, stante li l-attur dahal u pparkja fil-post in kwistjoni volontarjament u minghajr ebda awtorizzazzjoni, u pparkja f'post perikoluz;

3 Fi kwalunkwe kaz, trid tingieb prova dwar il-kwantum tad-danni allegatament sofferti;

4 Fir-rigward tal-ispejjez mitluba, l-ispejjez li jistghu jintalbu huma biss dawk tal-atti ufficjali tal-Qorti u ghalhekk mhux dovuti l-ebda spejjez ta' ittri li m'humix atti tal-Qorti;

5 Ghalhekk l-esponent mhux responsabbli ghad-danni allegatament sofferti mill-attur u m'ghandu jbbati l-ebda spejjez;

6 Salvi eccezzjonijiet ohra jekk ikun il-kaz, u bl-ispejjez kontra l-attur li minn issa huwa ngunt ghas-subizzjoni tieghu.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-kjamat in kawza Direttur tat-Turizmu fejn eccepixxa illi:

1 L-incident in kwistjoni sehh minhabba imprudenza, imperizja, negligenza u inosservanza tar-regolamenti min-naha tal-attur, stante li l-attur dahal u pparkja fil-post in kwistjoni volontarjament u minghajr ebda awtorizzazzjoni u pparkja f'post perikoluz;

Kopja Informali ta' Sentenza

2 Fi kwalunkwe kaz, trid tingieb prova dwar il-kwantum tad-danni allegatament sofferti;

3 Fir-rigward tal-ispejjez mitluba, l-ispejjes li jistghu jintalbu huma biss dawk tal-atti ufficjali tal-Qorti u ghalhekk mhux dovuti l-ebda spejjez ta' ittri li m'humiex atti tal-Qorti;

4 Ghalhekk l-esponent mhux responsabbli ghad-danni allegatament sofferti mill-attur u m'ghandu ibati l-ebda spejjez;

5 Salv eccezzjonijiet ohra jekk ikun il-kaz, u bl-ispejjez kontra l-attur li minn issa huwa ngunt ghas-subizzjoni tieghu.

Rat il-verbal tat-13 ta' Novembru 2002 fejn id-difensur tal-konvenut tiddikjara illi l-kontestazzjoni tal-konvenut tirrigwarda esklussivament ir-responsabbilta u mhux il-kwantum tad-danni.

Rat id-digriet tat-13 ta' Marzu 2003 fejn gie nominat lil AIC Richard Aquilina bhala perit tekniku sabiex ihejji pjanta tal-lokal u jindika fuqha dak kollu li hu relevanti ghal kaz tenut kont ta' xi sottomissjonijiet li jghamlu l-partijiet fl-access.

Rat ir-relazzjoni tal-perit tekniku AIC Richard Aquilina li giet ipprezentata fis-6 ta' Gunju 2003.

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat id-dokumenti esibiti;

Semghet it-trattazzjoni tad-difensuri tal-kontendenti;

Rat l-atti kollha tal-process; u

Ikkunsidrat:

Mill-kumpless tal-provi jirrizulta ampjament illi fis-7 ta' Gunju, 2000, ghall-habta ta' l-ghaxra u nofs ta' filghodu (10.30 am) meta l-vettura ta' l-attur tal-marka 'Rover' b'registrazzjoni numru JAA 302, kienet ipparkeggjata fil-

bitha tal-kumpless 'Martin Luther King' amministrat mic-
'Chairman' Tal-Bord Tat-Tmexxija ta' l-Istitut ta' l-Istudji
Turistici, u dwar liema kumpless anke l-kjamat fil-kawza,
d-Direttur tat-Turizmu, assuma r-responsabbilita', waqa'
fuq l-istess vettura 'scaffolding' ossia armar illi kien gie
kostruwit u kien qed jigi uzat minn impjegati ta' l-Istitut ta'
l-Istudji Turistici u dan taht l-istruzzjonijiet ta' l-
amministratur ta' l-istess kumpless.

Dan kollu gie ukoll specifikament ikkonfermat mill-unika
persuna ohra, oltre l-attur, li kienet fil-kumpless, cioe', mill-
wardjan l-iehor Francis Micallef fid-depisozzjoni tieghu
tat-13 ta' Frar, 2002.

F' dan l-incident il-vettura ta' l-attur sofriet danni estensivi
kif jidhru fir-ritratti li gew esebiti, u liema danni ammontaw
ghas-somma komplessiva ta' disa' mija u erba' liri Maltin u
erba' centezmi (Lm904.04) liema "quantum" ma giex
kontestat la mill-konvenuti u lanqas mill-kjamat fil-kawza.

Id-dokument 'RS 12', ritratt esebiti mill-attur, juri l-post
ezatt fejn kienet ipparkeggjata l-vettura ta' l-istess attur, u
anke jidher l-'scaffolding' li effettivament kien waqa' fuqha
u li kkawza l-hsara fuqha.

Minn naha tal-konvenut u tal-kjamat fil-kawza l-
kontestazzjoni tat-talba attrici fil-mertu, hija bbazata
esklussivament fuq l-allegazzjoni li l-attur ipparkeggja l-
vettura tieghu fil-post fejn giet iddannegjata
volontarjament u minghajr ebda awtorizzazzjoni ta' min
kien qed jidderigi u jamministra l-kumpless, u meta l-istess
post kien evidentement perikoluz.

Infatti bl-ewwel (1) eccezzjoni taghhom fil-mertu, il-
konvenut u l-kjamat fil-kawza eccipew illi l-incident in
kwistjoni sehh minhabba inprudenza, imperizja,
negligenza u inosservanza tar-regolamenti minn naha ta'
l-attur, stante li l-attur dahal u ipparkja fil-post in kwistjoni
volontarjament u minghajr ebda awtorizzazzjoni u pparkja
f' "post perikoluz".

Mill-provi jirrizulta illi, dak inhar ta' l-incident kienet l-ewwel gurnata tax-xoghol ta' l-attur fil-kumpless taht it-tmexxija ta' l-'ITS' u kien qed jahdem bhala 'security guard' mall-kumpanija imsejha 'Group Four'.

Jirrizulta ukoll li dak inhar kienet gurnata ta' vaganza pubblika u ma kienx hemm impjegati ohra jew dirigenti tal-kumpless fil-bini fejn l-attur kien xoghol.

Ghalhekk, billi jirrizulta ukoll illi ebda delegat tad-diretturi tal-kumpless ma' ltaqa' ma' l-attur biex tah xi struzzjonijiet specifici dwar kif u fejn ghandu jipparkeggja l-vettura tieghu, biex tista' tirnexxi l-eccezzjoni tal-konvenut u l-kjamat in kawza, huma jridu jippruvaw illi jew il-periklu li l-istess 'scaffolding' seta' jaqa' minn hin ghall-iehor kien evidenti ghal kulhadd, jew li l-bitha kienet prekluzza ghad-dhul ta' karozzi b'ostakoli jew sinjali ndikattivi ta' xi perikolu, jew ta' projbizzjoni espressa ta' l-access.

Jirrizulta zgur illi s-'security guard' l-iehor jew almenu l-attur, ma kienux gew avzati personalment li l-parkegg fil-bitha ma kienx awtorizzat, jew li gie ndikat lilhom il-periklu minhabba l-'scaffolding' qabel ma gara l-incident.

Infatti, z-zewg gwardjani kienu pparkeggjaw il-vettura privata taghhom f'din il-bitha, u jirrizulta ampjament li ma kellhom ebda hjiel ta' xi 'scaffolding' li seta' jipperikola lilhom jew lill-vettura taghhom.

Jirrizulta ukoll, li ghalkemm, il-bitha fejn l-attur ipparkeggja l-vettura kienet wahda nterna u mifruda b'kancell minn ambjenti ohra, ic-cavetta ta' l-istess kancell kienet fdata f'idejn l-istess gwardjani, wiehed minnhom l-attur, u li dahhlu l-vettura taghhom fil-bitha biex ipparkeggjawa hemmhekk, vicin fejn kienu xoghol u ghalhekk taht il-kustodja taghhom ukoll.

Ghalkemm Taddeo Camilleri, deputat direttur tal-'ITS' isostni li mall-koxxa tar-rixtellu kien hemm sinjal li jipprekludi parkegg fil-bitha, huwa ma ndikax il-kliem ezatt miktub f'dan l-avviz u jammetti li lill-attur u lill-shabu qatt

ma kkomunikalhom direttament jew indirettament li l-
ipparkeggjar fil-bitha kien prekluz.

Inoltre, l-istess Taddeo Camilleri ma giex korroborat f'dan
minn xhud iehor tal-konvenut, Dennis Sammut. Dan
Sammut jallega li s-sinjal ma kienx mal-koxxa tar-rixtellu,
izda kien imwahhal mar-rixtellu stess u kien sinjal bil-kliem
fuqu "no parking" u l-istess xhud jikkonferma illi ma kien
hemm ebda sinjal simili gewwa l-bitha.

Ghalkemm dan l-istess xhud, impjegat bhala 'electrician' u
'handyman' ma' l-'ITS', interpreta li l-kliem 'no parking'
mar-rixtellu huma ndikattivi illi hadd ma seta' jipparkeggja
fil-bitha, din l-interpretazzjoni ma taghmilx sens billi s-
sinjal seta' ikun vizibbli biss meta r-rixtellu jkun maghluq u
meta ghalhekk hadd ma jista' jidhol.

L-interpretazzjoni logika hija li s-sinjal mar-rixtellu kien qed
javza illi hadd ma seta' jipparkeggja l-vettura tieghu
quddiem ir-rixtellu meta jkun maghluq, biex anzi ma jigie
ostakolat l-access ghall-bitha.

Din l-interpretazzjoni hija ukoll korroborata mir-relazzjoni
ta' l-espert tekniku u l-pjanta annessa, peress li minn
hemmhekk jirrizulta illi l-perit tekniku nnota kliem miktubin
fl-art quddiem ir-rixtellu 'keep clear' in konferma illi kull
avviz li seta' kien hemm mar-rixtellu jew fil-vicinanze tieghu
kienu ntizi biex hadd ma jipparkeggja quddiem dan ir-
rixtellu u biex anzi jzommu 'clear' l-access ghall-istess
bitha.

Inoltre, il-perit tekniku waqt l-access ma nnota l-ebda
sinjal fl-intern tal-bitha illi seta' kien qed javza lill-pubbliku
biex ma jipparkeggjax vetturi gol-bitha u lanqas ma gie
ndikat lillu xi sinjal simili.

Ghalhekk in-nuqqas ta' ebda sinjal fil-bitha, li
espressament kien jipprekludi parkegg ta' vetturi, in
nuqqas ta' ebda avviz moghti lill-attur li l-parkegg fil-bitha
kien prekluz u n-nuqqas ta' xi ntimazzjoni lill-attur dwar il-
possibilita' ta' xi periklu minhabba l-'scaffolding', jindikaw li
l-attur qatt ma kellu ghalfejn jissuspetta la li l-parkegg fil-

Kopja Informali ta' Sentenza

bitha seta' kien prekluz, jew li l-istess parkegg kien remotament perikoluz.

Iktar u iktar l-attur ma kellu jkollu ebda dubju meta kien inghata c-cavetta tar-rixtellu u naghta l-access liberu ghal go din il-bitha minghajr ebda limitazzjoni, u l-fatt illi, meta pparkeggja go din il-bitha kien hemm diga' ipparkeggjata l-vettura tal-gwardjan l-iehor, jwassal f'kumpless ta' cirkostanzi kollha ndikattivi illi l-parkegg fil-bitha fejn ipparkeggja l-attur mhux biss kien ittolerat imma anke kien awtorizzat.

Ghaldaqstant jirrizulta ampjament illi l-attur m'ghandu ebda responsabbilita' ghall-incident in kwistjoni, anzi tirrizulta, minn naha l-ohra, responsabbilita' esklussiva tad-dirigenti ta' l-'ITS' ghal dan l-incident.

Infatti, jirrizulta li l-armor ta' l-'scaffolding' kien gie fdat lil Dennis Sammut 'electrician' u lil Carmel Bonnici 'handy man' li *ex admissis* jistqarr li l-armor ta' 'scaffolding' ma kienx xogholu izda kien ukoll tal-fehema li 'biex tarma 'scaffolding' ma tridx tmur l-universita'; oltre dan in-nuqqas ta' sengha u esperjenza ta' dawn l-impjegati huwa evidenti meta jirrikonoxxu li ma kienux jafu li jekk thalli l-fallaki u c-craret ma' l-armor dawn jistghu jilqghu go fihom ir-rih b'rizultat li l-'scaffolding' jista' jigi spostat il-fuq.

Infatti l-istess haddiema hasbu biss biex jorbtu l-'scaffolding' mill-parti ta' fuq biss sabiex dan ma jelibx, bil-parti ta' taht ghalihom sigura u mizmuma f'postha bil-piz biss tal-parti ta' fuq.

Ghalhekk meta r-rih sposta l-parti ta' fuq l-armor ta' taht spicca maqlugh minghajr ebda rbit mall-hajt, b'rizultat li waqa'.

Ghalhekk ta' din in-negligenza u mperizja ghandhom jirrispondu l-konvenut u l-kjamat fil-kawza bhala dirigenti tal-kumpless 'Martin Luther King', u ghalhekk iridu jaghmlu tajjeb ghad-danni rizultanti li soffra l-attur ammontanti ghas-somma ta' disa' mija, erbgha u tletin lira Maltin u erba' centezmi (Lm934.04).

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghal dawn il-mottivi, il-Qorti tilqa' it-talba attrici u ghar-ragunijiet indikati fl-avviz tikundanna lill-konvenut u lill-kjamat fil-kawza *in solidum* bejniethom sabiex ihallsu lill-attur is-somma mitluba ta' disa' mija, erbgħa u tletin lira Maltin u erba' centezmi (Lm934.04) bl-imghax legali mill-25 ta' Jannar, 2000.

Bl-ispejjez, komprizi dawk ta' l-ittri nterpellatorji espediti mill-attur kontra l-konvenuti u l-kjamat fil-kawza *in solidum* bejniethom.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----